

УДК 37.016
А16

Абрамюк Т. Л.

А16 Українська мова та читання. 2 клас. Частина 1 /
Т. Л. Абрамюк, Е. О. Аралова, І. В. Оніщенко. — Х. : Вид.
група «Основа», 2019. — 335, [1] с. — (Серія «Мій кон-
спект»)

ISBN 978-617-00-3751-0.

Посібник містить орієнтовне календарно-тематичне планування і розробки уроків української мови та читання у 2-му класі Нової української школи, складені відповідно до вимог нового Державного стандарту початкової освіти (2018) за Типовою освітньою програмою авторського колективу під керівництвом О. Я. Савченко.

Розподіл годин і тематика уроків відповідають змісту підручників К. І. Пономарьової (Українська мова та читання : Підручник для 2-го класу ЗЗСО (у 2-х частинах) : Частина 1.— К. : УОВЦ «Оріон», 2019) та О. Я. Савченко (Українська мова та читання : Підручник для 2-го класу ЗЗСО (у 2-х частинах) : Частина 2.— К. : УОВЦ «Оріон», 2019).

Конспекти уроків, різноманітних за формою проведення, побудовано з урахуванням основних положень Концепції «Нова українська школа», на засадах компетентнісного, діяльнісного підходів, з використанням елементів інтеграції, інноваційних та здоров'язбережувальних технологій, інтерактивних методів та прийомів навчання, сучасного обладнання як складової нового освітнього середовища.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

ISBN 978-617-00-3751-0

© Абрамюк Т. Л., Аралова Е. О., Оніщенко І. В., 2019
© Корягін В. О., дизайн обкладинки, 2019
© ТОВ «Видавнична група «Основа», 2019

ЗМІСТ

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ	7
УКРАЇНСЬКА МОВА	11
Вступ	11
Урок 1. Представлення себе під час знайомства. Оформлення речень на письмі. Створення усного висловлення за ілюстраціями	11
Досліджую звуки і букви, склад, наголос	14
Урок 2. Розрізнення мовних і немовних звуків. Позначення мовних звуків буквами на письмі. Складання і записування речень за малюнками	14
Урок 3. Розрізнення голосних і приголосних звуків. Побудова й записування речень з використанням допоміжних матеріалів (<i>малюнок, словосполучення</i>)	17
Урок 4. Позначення м'якості приголосних на письмі. Складання усної розповіді (<i>казки</i>) за малюнком та опорними словами	21
Урок 5. Написання слів з <i>ьо</i> та <i>йо</i> . Побудова усної розповіді за опорними словами	24
Урок 6. Пошук потрібної інформації в оголошенні за поданими запитаннями. Дослідження слів з подовженими приголосними звуками. Складання усної розповіді про улюблене заняття.	27
Урок 8. Читання діалогу за ролями. Ознайомлення зі структурою записки. Розпізнавання слів зі звуками [дж], [дз], [дз']. Написання відповіді на запитання за змістом прочитаного тексту	30
Урок 9. Вправлення у перетворенні слів. Спостереження за словами з буквами <i>г</i> та <i>ц</i> . Формулювання усних відповідей на запитання за змістом прочитаного тексту	34
Урок 10. Читання діалогу за ролями. Знаходження в тексті потрібної інформації. Дослідження слів, у яких букви <i>я, ю, є, ї</i> позначають два звуки. Побудова речень за даним початком	37
Урок 11. Пошук потрібної інформації в запрошенні. Вправлення у написанні слів з апострофом. Складання усної розповіді за запитаннями	40
Урок 12. Вправлення у правильній вимові дзвінких приголосних звуків у кінці слів і складів. Побудова речень з поданими словами	43
Урок 13. Експериментування з наголосом у словах. Спостереження за залежністю значення слова від зміни наголосу. Складання розповіді за малюнками і запитаннями	46
Урок 15. Засвоєння правильного наголошування слів <i>читання, завдання, запитання, помілка, помилки</i> . Відновлення деформованих речень	49
Урок 16. Вправлення у вимовлянні слів з ненаголошеними звуками [е], [и]. Актуалізація знань про правила переходу вулиць. Записування відповіді на запитання	52
Урок 17. Конструювання слів зі складів. Вправлення у поділі слів на склади. Побудова розповіді за опорними словами.	55
Урок 18. Вправлення у поділі для переносу слів, у яких є збіг приголосних, та слів, які мають склад, позначений однією буквою. Розмірковування про призначення прочитаного тексту	58
Урок 19. Вправлення у переносі слів з буквосполученнями <i>дж, дз</i> , апострофом і буквами <i>ь, й</i> . Створення розповіді за опорними словами	61
Урок 20. Пригадування алфавіту. Вправлення у розташуванні слів за алфавітом. Ознайомлення з алгоритмом пошуку книжки за алфавітом. Записування відповіді на запитання кількома реченнями	64
Урок 22. Користування алфавітом у роботі з навчальним словником. Вправлення у перевірці правопису слів за словником. Складання і записування речень за поданими запитаннями, словами	67
Урок 23. Повторення і застосування знань про звуки й букви, умінь правильно наголошувати слова та ділити на склади для переносу. Запис відповіді на запитання.	70

Досліджую значення слова	74
Урок 24. Дослідження лексичного значення слова. Побудова діалогу за поданими запитаннями (<i>інтерв'ю</i>) на основі прочитаного тексту. Добирання титрів до кадрів з мультфільму	74
Урок 25. Розрізнення прямого і переносного значення слів. Складання і записування речень за малюнком, з поданими словосполученнями	78
Урок 26. Ознайомлення з багатозначними словами. Складання і записування речень з багатозначними словами	81
Урок 27. Розпізнавання і добирання протилежних за значенням слів. Перетворення тексту шляхом заміни окремих слів на протилежні за значенням.	84
Урок 29. Ознайомлення з близькими за значенням словами. Читання діалогу за ролями. Знаходження в тексті потрібної інформації	87
Урок 30. Формування уявлення про виражальні засоби мови — епітети, порівняння (<i>без уживання термінів</i>). Поширення речень виражальними засобами мови	91
Урок 31. Уживання формул мовленнєвого етикету (<i>ввічливих слів</i>). Розігрування діалогу за поданими запитаннями (<i>інтерв'ю</i>)	94
Урок 32. Вправлення у використанні слів різних лексичних груп. Складання та поширення речень виражальними засобами мови	97
Урок 33. Доповнення тематичної групи слів. Побудова розгорнутої відповіді на запитання. Читання діалогу за ролями	100
Урок 34. Добирання слів певної тематичної групи. Пошук у текстах потрібної інформації	103
Урок 36. Вибір із тексту відомої і невідомої інформації. Записування розповіді з використанням допоміжних матеріалів (<i>слів, малюнків</i>).	106
Урок 37. Визначення зайвого предмета в певній тематичній групі. Підписування світлин. Складання опису предмета та відгадування його назви	109
Урок 38. Добирання родової назви предметів до видових. Складання розповіді за малюнком. Виконання дій за інструкцією	112
Досліджую іменники	114
Урок 39. Формування уявлення про слова — назви предметів. Розрізнення неживих і живих предметів. Складання речень, розповіді за малюнком	114
Урок 40. Ознайомлення з терміном «іменники». Розрізнення іменників, які відповідають на питання <i>хто?</i> і <i>що?</i> . Складання розповіді за малюнком	117
Урок 41. Знаходження іменників у реченні і тексті. Розігрування діалогу. Записування речень за поданими запитаннями	120
Урок 43. Написання з великої букви імен, по батькові і прізвищ людей. Поширення поданих речень	123
Урок 44. Ознайомлення з походженням деяких жіночих і чоловічих імен та прізвищ. Поширення поданих речень	127
Урок 45. Застосування правила вживання великої букви в іменах, по батькові і прізвищах людей. Знаходження в тексті потрібної інформації. Записування відповіді на запитання	130
Урок 46. Написання з великої букви кличок тварин. Поширення поданих речень. Складання і записування речень за запитаннями	133
Урок 47. Застосування правила про написання кличок тварин з великої букви. Складання розповіді за коміксами	136
Урок 48. Написання з великої букви назв міст і сіл. Знаходження в тексті нової інформації. Перетворення інформації (<i>перенесення інформації з тексту на карту</i>)	139
Урок 50. Написання з великої букви назв гір, річок, озер, островів, морів. Знаходження в тексті відповіді на запитання. Складання тексту для реклами.	142

Урок 51. Розпізнавання іменників, які означають один предмет і багато предметів. Складання розповіді за коміксами	146
Урок 52. Змінювання іменників за числами (<i>один — багато</i>). Розігрування діалогу. Пошук у тексті потрібної інформації	149
Урок 53. Повторення, закріплення і застосування знань про іменник. Підписування світлин	152
Урок 54. Застосування набутих знань, умінь і навичок у процесі виконання компетентнісно орієнтованих завдань	156
Урок 56. Узагальнення вивченого. Підсумковий урок за I семестр	159
ЧИТАННЯ	163
До школи, до книги, до друзів душа поривається знов!	163
Урок 1. Вступ. Валентин Бичко «Літо, до побачення!». Створюємо усний журнал	163
Урок 2. Микола Сингаївський «До школи». Нузет Умеров «Наш клас».	166
Урок 3. Марія Хоросницька «Добра порада». Тетяна Цидзіна «Очі, вуха маю...». Лідія Повх «В їдальні»	170
Урок 4. Хитрощі не люблять совісті. Василь Сухомлинський «Як Наталка в Лисиці хитринку купила»	174
Урок 5. Медіавіконце: читаю, слухаю, бачу.	177
Урок 6. Юрій Ярмиш «Зайчик і Вовчик»	180
Урок 8. Милування природою. Максим Рильський «Ми збирали з сином...». Дмитро Павличко «Небеса прозорі...»	184
Урок 9. Веселе слово. Грицько Бойко «Хвастунець». Григорій Фалькович «Чесний кіт»	188
Урок 10. Добре того вчити, хто хоче все знати. Українська народна казка «Дрізд і голуб»	192
Урок 11. Перевіряю свої досягнення.	195
Читаємо і пізнаємо таємниці рідної мови	200
Урок 12. Вступ. Олександр Підсуха «Ой, яка чудова українська мова...». Оксана Кротюк «Ходить сон»	200
Урок 13. Колискові пісні — перлини української мови. «Котику сіренький», «Ходить котик по горі», «Ой люлі, люлі...»	204
Урок 15. Дитячі заклички. «Іди, іди, дощику», «Вийди, вийди, сонечко»	208
Урок 16. Лічилки. «Раз, два, три, чотири...», «Їхав лис через ліс», «Де стоїш?», «Покотило, покотило...»	212
Урок 17. Мирилки. «Через тин вишня похилилася», «Мир миром...»	215
Урок 18. Загадки. Дмитро Білоус «Загадки про розділові знаки»	218
Урок 19. Скоромовки. Грицько Бойко «Вареники»	221
Урок 20. В'язка народних прислів'їв	224
Урок 22. Українська народна казка «Кіт і пес»	227
Урок 23. Досліджуємо текст. Василь Чухліб «Чи далеко до осені?». Загадка-добавлянка	230
Урок 24. Медіавіконце: книжка. Олександр Пархоменко «Мов краплин у Дніпрі...»	234
Урок 25. Рідна мова — наче квіти. Надія Мовчан-Карпусь «Василинка». Варвара Гринько «Сію дитині»	237
Урок 26. Добрий людині і чужа хвороба до серця. Зірка Мензатюк «Золоте серце»	241

Урок 27. Мовні цікавинки. Василь Плахотников «Під парканом». Ігор Січовик «Кістку пес в зубах тримав». Тетяна Корольова «Рано-вранці...»	245
Урок 29. Перевіряю свої досягнення	249
У кожній казці є урок, мов у квіточці медок	253
Урок 30. Вступ. Тетяна Майданович «Примовка до казки». Українська народна казка «Вовк та собака»	253
Урок 31. Медіавіконце: мандрівка до бібліотеки	257
Уроки 32–33. Сміливість і кмітливість. Українська народна казка «Цап і баран»	260
Урок 34. Причина і наслідок. Болгарська народна казка «Виноградар і змія»	265
Уроки 36–37. Польська народна казка «Оселедець і камбала»	269
Урок 38. Перевіряю свої досягнення.	273
Щоб у серці жила Батьківщина...	276
Урок 39. Вступ. Марія Чумарна «Маленька і велика». Українська народна пісня «Роде наш красний» . . .	276
Урок 40. Наш символ і оберіг. Василь Скуратівський «Калина»	280
Урок 41. Наталка Поклад «Петриківські диво-квіти»	284
Урок 43. Що таке Батьківщина? Анатолій Костецький «Батьківщина». Леонід Полтава «Наша Батьківщина».	288
Урок 44. Що таке щастя? Марія Морозенко «Мій тато повернувся із війни»	292
Урок 45. Україна наша — вічна. Василь Сухомлинський «Вічна тополя» (<i>легенда</i>)	296
Урок 46. Перевіряю свої досягнення	300
Зачарувала все зима...	304
Урок 47. Вступ. Досліджуємо текст. Василь Чухліб «Зимова казка»	304
Урок 48. Засніжено, занесено зимою все навкруг... Порівняння-образ. Вадим Скомаровський «Казкові шати». Тамара Коломієць «Падав сніг»	308
Урок 50. Досліджуємо текст. Галина Демченко «Ялинова шишка». Богдана Бойко «Загадка-добавлянка»	312
Урок 51. Зимові дива. Зимові свята. Віра Багірова «Лист до Чудотворця». Іван Малкович «Молитва Ангелу».	316
Урок 52. Невидимий подарунок. Ольга Наконечна «Свято Миколая»	320
Урок 53. Медіавіконце: вітальна листівка	323
Урок 54. Ми йдемо колядувати, господарів величати! Лідія Повх «Колядники»	326
Урок 55. Перевіряю свої досягнення	330
Література та Інтернет-ресурси	334

ВСТУП

УРОК 1. ПРЕДСТАВЛЕННЯ СЕБЕ ПІД ЧАС ЗНАЙОМСТВА. ОФОРМЛЕННЯ РЕЧЕНЬ НА ПИСЬМІ. СТВОРЕННЯ УСНОГО ВИСЛОВЛЕННЯ ЗА ІЛЮСТРАЦІЯМИ

Мета: удосконалювати навичку письма; пригадати правила оформлення речень; удосконалювати вміння складати усні висловлювання за ілюстраціями; розвивати мовлення учнів; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати уважність, старанність, інтерес до навчання.

Обладнання: конверти з пазлами, репродукція картини О. Аверина «Юні капітани», картки для рефлексії.

Тип уроку: урок повторення вивченого матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, математична, соціальна і здоров'язбережувальна, мистецька.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

1) Вправа «Знайомство — представлення».

— Пропоную кожному з вас презентувати всім свою візитівку — це може бути пісня, вірш, афоризм, девіз, малюнок, розповідь про себе тощо. *(Учитель, за потреби, просить учасників пояснити свій вибір та допомагає їм провести пояснювальну роботу.)*

2) Вправа «Зберемося разом».

Учасники об'єднуються в невеликі групи по 6–8 осіб. Учитель пропонує найрізноманітніші завдання:

- вишикуватися в ряд відповідно до абетки за першою літерою імені;
- вишикуватися в ряд відповідно до абетки за останньою літерою імені *(прізвища, за другою літерою тощо)*;
- знайти власний спосіб побудови групи.

(Проаналізувати, яка група швидше реагує на завдання, яка група знайшла найцікавіший спосіб класифікації.)

2. Повідомлення теми та мети уроку

— Чим ми займалися на початку уроку?

— Так, ми спробували себе представити. У всіх це було по-різному, по-своєму цікавим. Сьогодні на уроці ми вдосконалимо навички відрекомендування себе під час знайомства, повторимо правила оформлення речень на письмі та попрацюємо за ілюстраціями, створюючи усне висловлення.

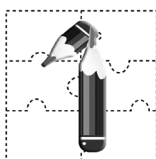
3. Каліграфічна хвилинка

1) Складання пазлів. Робота в групах.

- Об'єднання учнів у 2 групи.
- Повторення правил роботи в групах.
- Отримання завдання капітанами груп.
- Робота в групах.
- Презентація робіт.

Завдання: учні отримують конверт із завданням, складають пазли, на яких зображено цифри.

Група 1

Група 2

- Які цифри у вас утворилися?
- Що ви можете про них сказати? (Одноцифрові, непарні.)
- З чим асоціюєте ці цифри? (1 вересня: 1-ше число місяця, 9-й місяць.)
- Що цього дня відбувається у всіх школах нашої країни?

2) Робота в зошиті. Каліграфічна хвилинка.

Вв Вв Вв ве ер ре ес се ен нь

Вересень

- Скільки у слові складів?
- Скільки у слові букв?
- Скільки у слові звуків?
- Що позначає м'якість звука [н]?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Ознайомлення з підручником (с. 4–5)

— Цього навчального року ми будемо працювати за підручником «Українська мова та читання» для учнів 2-го класу. Розгляньмо його.

— Чи знайомі вам герої, яких ви бачите на сторінці? Назвіть імена тих героїв, з якими ви знайомі з 1-го класу. Розгляньте малюнок. З ким ви ще не знайомі?

— Наші друзі допомагатимуть нам і в 2-му класі.

— На попередній сторінці розгляньте та запам'ятайте умовні позначки, що стануть вам у пригоді під час роботи з підручником.

2. Робота за підручником (с. 4). Виконання вправи 1

- Сьогодні наші герої залишили для вас чималу кількість повідомлень. Ось перше.
- Прочитайте смс-повідомлення Гаджика.
- Про що повідомив Гаджик? Яку відповідь ви йому дасте?

Фізкультхвилинка

3. Продовження роботи за підручником (с. 4–5). Робота в групах

1) Об'єднання учнів у 3 групи.

2) Робота в групах.

Група 1 — виконує вправи № 3–4;

група 2 — виконує вправу № 6;

група 3 — виконує вправу № 7.

3) Презентація робіт учнями.

4) Обговорення.

Запитання до учасників групи 1

— Якої помилки припустилася Читалочка? Поясніть, який знак ви поставите у кінці кожного речення (. ? !).

— Прочитайте питальне речення. Дайте відповідь на нього.

Завдання для всіх учнів класу

— Запишіть власне речення-відповідь на запитання Читалочки в зошиті.

Запитання до учасників групи 2

— Що не так у повідомленні Щебетунчика? (Перше слово в реченні пишеться з великої букви.)

Запитання до учасників групи 3

— Яких помилок припустилася Родзинка? Як пишуться слова в реченні? (Окремо.)

Завдання для всіх учнів класу

— Запишіть третє речення з повідомлення Родзинки в зошиті без помилок.

5) Повторення правил (с. 5).

— Перевірте свої думки за правилом, поданим у підручнику.

Гімнастика для очей

б) Виконання вправи 10.

- Бесіда.
 - Виконайте завдання Родзинки — складіть з пазлів слово (*канікули*).
 - Поясніть, до яких спогадів воно вас спонукає. (*Думки дітей.*)
 - Складіть речення зі словом «канікули». Запишіть його у зошиті.
- Складання діалогу за темою «Літні канікули». Робота в парах.
- Презентація роботи (*за бажанням учнів*).

7) Стратегія «Входження в картину».

— Розгляньте репродукцію картини. Кого ви бачите на ній?

- Де відпочивають діти?
- Чим вони зайняті на березі моря?
- Яку кількість корабликів вони запускають?
- Чи все їм вдається? Чому?
- Який настрій у дітей? З чого це видно?
- Як ви вважаєте, ким мріють стати діти? Чому?
- Кого ви бачите на репродукції картини, крім дітей?

- Як би ви назвали цю картину?
- Це картина «Юні моряки», що написав художник Олександр Миколайович Аверин.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Чому важливо вміти відрекомендуватися під час знайомства?
- Які розділові знаки ви можете поставити у кінці речення?
- Як напишете перше слово у реченні?
- Як пишуться слова в реченні?
- Яке завдання було найцікавішим?

2. Рефлексія

Вправа «Драбинка успіху»

Учням пропонують на нижній сходинці розташувати людину: в якій руці вниз — у мене нічого не вийшло; на середній сходинці — людину руками в боки — у мене були складнощі; на верхній сходинці — людину із руками в сторони — мені все вдалося.

3. Домашнє завдання

С. 5 впр. 12; повторити правило.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

ДОСЛІДЖУЮ ЗВУКИ І БУКВИ, СКЛАД, НАГОЛОС

УРОК 2. РОЗРІЗНЕННЯ МОВНИХ І НЕМОВНИХ ЗВУКІВ. ПОЗНАЧЕННЯ МОВНИХ ЗВУКІВ БУКВАМИ НА ПИСЬМІ. СКЛАДАННЯ І ЗАПИСУВАННЯ РЕЧЕНЬ ЗА МАЛЮНКАМИ

Мета: ознайомити учнів із мовними та немовними звуками; учити їх розрізняти; пригадати правила про звуки та букви; удосконалювати вміння будувати речення; розвивати мовлення учнів, фонематичний слух, логічне мислення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати шанобливе ставлення до рідної мови.

Обладнання: цеглинки LEGO, аудіозапис звуків лісу, пазли-малюнки для роботи в групах, стікери, плакат для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Гра «Пригадай!» (з використанням цеглинок LEGO)

— Пригадаймо правила, що опрацювали минулого уроку. Уважно дивіться на малюнки та піднімайте цеглинку, колір якої, на вашу думку, відповідає правильній відповіді.

— Як пишемо перше слово у реченні?

з малої букви

з великої букви

з рукописної букви

— Як пишуться слова в реченні?

разом

злитно

окремо

— Які розділові знаки можна поставити у кінці речення?

, . ?

. ! ?

, . !

3. Робота над деформованим текстом. Робота в парах

— Побудуйте вежу, використовуючи цеглинки LEGO, щоб утворився вірш.

(Виконавши роботу, діти піднімають угору вежу, декламують вірш, що утворили.)

Канікули, канікули,
«Канікули» Канікули» —
Співає все навколо.
Канікули у школі!

Відповідь:

«Канікули! Канікули!» —
Співає все навколо.
Канікули, канікули,
Канікули у школі!

4. Перевірка домашнього завдання

Діти за бажанням зачитують розповіді про літній відпочинок.

5. Каліграфічна хвилинка

Кк кк ка ні ку ли канікули

— Скільки складів у слові *канікули*?

— Складіть та запишіть речення з цим словом.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Мотивація навчальної діяльності

— Заплющте очі та послухайте запис. (*Лунає аудіозапис звуків лісу: спів пташок, дзижчання комах, шелест листя тощо.*)

— Кого ви почули? Що ви ще почули? Де ви уявно опинилися? (*У лісі.*)

— Як можна назвати одним словом усе те, що ви чули? (*Звуки.*)

— Усе це немовні звуки. Безліч інших звуків довкола нас. За допомогою них слів не побудувати.

Та вирізняються з-поміж них звуки людського мовлення, тобто мовні звуки.

2. Читання вчителем вірша (або підготовленим учнем)

Ти знаєш? На землі все голос має:
Гуркоче хвиля, камінь стукотить.
Гуде жучок і пташечка співає,
Деся вітер свище, в небі грім гримить.
Муркоче котик, кенгуру стрибає.
Цвірінькають веселі горобці.
Та думку звук такий не виражає,
Тому *немовні* зветься звуки ці.

3. Повідомлення теми і мети уроку

— Сьогодні на уроці ми навчимося розрізняти мовні та немовні звуки, а також позначати мовні звуки буквами на письмі.

4. Робота за підручником (с. 6–7)

1) Виконання вправи 1. «Щоденні 5». Читання для друга.

— Прочитайте вірш Леоніда Полтави.

— Про яких тварин згадується у вірші?

— Розкажіть, хто де живе.

Фізкультхвилинка

2) Виконання вправи 3.

• Бесіда.

— Якою мовою ви розмовляєте вдома?

— Якою мовою ми розмовляємо на цьому уроці?

• Запис відповідей у зошиті.

3) Робота над правилом (вправа 4):

— Поміркуйте, із чого складається мовлення людини.

— Порівняйте власну думку з правилом.

4) Гра «Які звуки?». Виконання вправи 5.

— Розгляньте малюнок до вправи. Визначте, хто на малюнку утворює мовні звуки. Поясніть Щетунчикові, якою дорогою потрібно йти до цих звуків. Орієнтуйтеся за деревами.

5) Виконання вправ 6–7.

— Розгляньте малюнки. Складіть речення про те, чим зайняті діти.

— Запишіть речення у зошиті.

— Поміркуйте, хто з цих дітей утворює мовні звуки.

— Якими знаками їх позначають на письмі?

— Перевірте себе за правилом.

6) Робота в групах. Виконання вправи 8.

• Об'єднання в 2 групи.

• Повторення правил роботи в групах.

• Виконання завдання.

Група 1 — знаходить і виписує у зошит речення, у яких ідеться про мовні звуки.

Група 2 — знаходить і виписує у зошит речення, у яких ідеться про немовні звуки.

- Презентація робіт.

7) Гра «Питання від Гаджика». Виконання вправи 9.

- Гаджикові цікаво, що ви знаєте про звуки і букви.
- Перевірте себе за правилом.

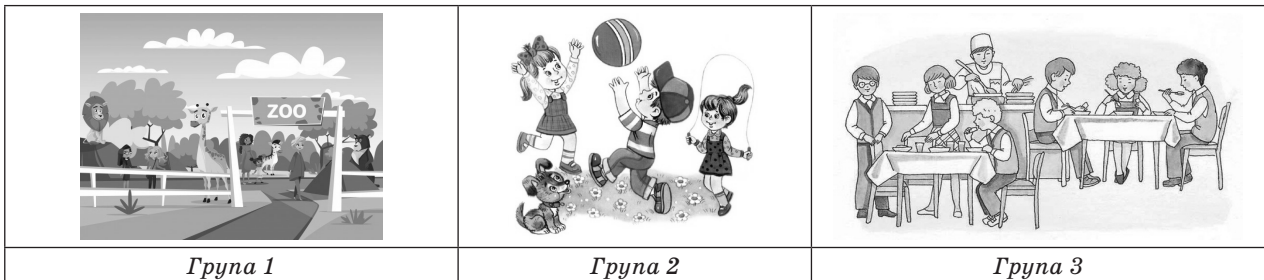
8) Гра «Відлуння» (вправа 10).

Умова гри: хтось із учнів називає букву, а хтось вимовляє звук, який вона позначає.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Склади та поясни»

- Об'єднання учнів у 3 групи.
- Складання пазлів.
- Виконання завдання.
 - Розгляньте малюнок, що утворився, та поясніть, які мовні та немовні звуки можна почути в ситуації, зображеній на ньому.

Презентація робіт учнів.

Складання речень за малюнками та запис їх у зошиті.

2. Бесіда

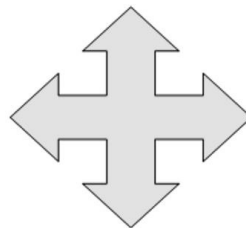
- З чого складається мовлення? А слова?
- Як на письмі ми позначаємо мовні звуки?
- Які звуки ви знаєте?
- Що ми чуємо і пишемо? А що чуємо і вимовляємо?

3. Рефлексія

Вправа «Роза вітрів»

Учням пропонують поділитися своїми враженнями від уроку, прикріпивши стікер біля відповідного запису.

- «Мало дізнався»
- «Було цікаво»
- «Багато дізнався»
- «Нудно, нецікаво»

4. Домашнє завдання

С. 7, впр. 11; повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 3. РОЗРІЗНЕННЯ ГОЛОСНИХ І ПРИГОЛОСНИХ ЗВУКІВ. ПОБУДОВА Й ЗАПИСУВАННЯ РЕЧЕНЬ З ВИКОРИСТАННЯМ ДОПОМІЖНИХ МАТЕРІАЛІВ (малюнок, словосполучення)

Мета: ознайомити учнів із вимовою голосних та приголосних звуків, учити їх розрізняти; удосконалювати вміння будувати речення; розвивати мовлення учнів, фонематичний слух; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати любов та повагу до народних символів нашої держави.

Обладнання: цеглинки LEGO; малюнок «Діти в саду»; репродукція картини Валентини Матієнко «Калина червона»; аркуші для роботи в групах («Асоціативний куц»); картки для роботи в групах; розмальовки для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, мистецька.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Нумо привітаємось,
Нумо посміхнемося,
Нумо в очі глянемо,
І нам тепліше стане.
Раз рука, два рука,
Раз плече, два плече.
Голова вліво, вправо подивилась,
Посміхнулась, привіталась.

2. Вправа «Продовж речення» (із використанням цеглинок LEGO)

(На слайді учні бачать цеглинки із варіантами продовження речення; піднімають угору цеглинку, що відповідає, на їхню думку, правильній відповіді.)

— Мовні звуки на письмі позначаються...

Звуками

Буквами

— Звуки бувають...

Голосними та приголосними

Голосними та мовними

— Приголосні звуки бувають...

Твердими та м'якими

Лише твердими

— Букви ми...

Чуємо

Пишемо

Читаємо

Вимовляємо

— Звуки ми...

Чуємо

Пишемо

Читаємо

Вимовляємо

— Сьогодні на уроці ми пригадаємо все, що знаємо про голосні та приголосні звуки, повторимо ознаки, за якими вони різняться, будемо складати речення за малюнками та допоміжними словами.

3. Каліграфічна хвилинка

Зз зз зв звуки

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 8)

1) Виконання вправи 1.

- «Щоденні 5». Читання для друга (*робота в парах*).
Завдання: прочитати вірш, запропонувати заголовок.
- Гра «Маленький дослідник».
— Вимовте останній звук у виділених словах.
— Визначте, як утворюються ці звуки — з голосу чи шуму.
— Пригадайте, як вони називаються.
— Перевірте себе за правилом.

2) Виконання вправи 2.

- Розгляньте малюнок угорі. Що робить Читалочка?
- Запишіть речення у зошиті.
- Підкресліть у словах букви, що позначають голосні звуки.

3) Гра «Схованка» (вправа 3).

- Родзинка заховала серед букв слово, що називає кількість голосних звуків в українській мові. Знайдіть це слово.
— Пригадайте і вимовте всі голосні звуки.

4) Самостійна робота (вправа 5).

- Прочитайте слова. Вимовте останній звук у кожному з них. Визначте, який він — голосний чи приголосний. Запишіть букву, якою він позначений.
- Самостійне виконання роботи учнями.
- Взаємоперевірка.
- Бесіда.

5) Робота за правилом (вправа 6, с. 9).

- Полічіть записані букви. Скільки їх? Порівняйте, чого більше — голосних звуків чи букв, що їх позначають.
— Чому? Перевірте себе за правилом.

6) Бесіда за малюнком.

- Розгляньте малюнок.
- Кого ви бачите на ньому?
- Де перебувають діти?
- Чим вони зайняті?
- Хто з вас допомагає дорослим збирати фрукти в садочку?
- Яку пору року зображено?
- Які ознаки осені ви знаєте?
- Прочитайте прикмети вересня у тексті вправи 7.
- Спишіть одну з них. Підкресліть букви, що позначають голосні звуки.

Фізкультхвилинка «Осінні клопоти»

Прийшла осінь нам на втіху.
(Діти задоволено похитують голівкою, руки на поясі.)
Всі приємний клопіт мають:
(Показують руками довкола себе.)
Йдуть до гаю по горіхи,
(Стають навшипінки, імітують зивання горіхів із дерева.)
Лісові грибки збирають.
(Присідають і зображують «збирання грибів».)
Трусять яблука та сливи,
(Підводяться і показують, як трусять дерева в садку.)

А на городах, як годиться,
Вже достигли та вродили
Ріпа, буряки, морквиця.
(Учні нахилиються й імітують виривання городини — коренеплодів.)
Тож працюймо, не лінімось,
(Ритмічні оплески.)
Вдячно осені вклонімось!
(Схрещують долоні на грудях і низько вклоняються.)

2. Продовження роботи за підручником (с. 10)

1) Робота за вправами 1–2.

- Читання тексту вчителем або учнем.
- Бесіда.
 - Як називається улюблена рослина Родзинки?
 - Де росте ця рослина?
 - Що ви ще дізналися про неї?
- Списування речення.
 - Спишіть третє речення з тексту про калину. Підкресліть букви, що позначають голосні звуки.

2) Гра «Маленький дослідник».

- Вимовте звуки, позначені буквами, що залишилися не підкресленими.
- Визначте, як утворилися ці звуки — тільки з голосу чи голосу й шуму.
- Пригадайте, як називаються такі звуки.
- Перевірте себе за правилом.

3) Словникова робота (вправи 3–4).

Обговорення інформації

- Прочитайте інформацію, яку знайшов Гаджик.
- Пригадайте, що калина є народним символом нашої держави.
- Поясніть, як ви розумієте значення слова *цілюща*.
- Перевірте себе за словником.

Стратегія «Входження в картину»

- Розгляньте репродукцію картини.
- Що ви бачите на ній?
- У яку пору року художник зобразив калину? Чому ви так уважаєте?

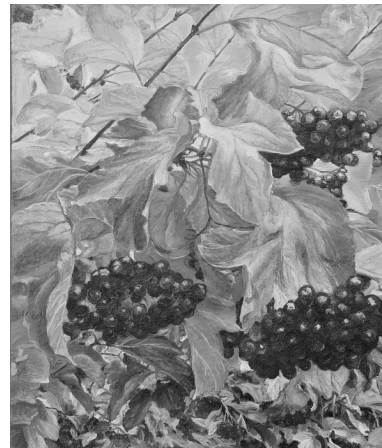
— Що ви можете розповісти про кетяги калини?

— Хто куштував плоди калини?

— Які вони на смак?

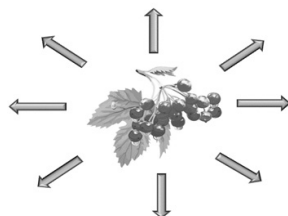
— Як би ви назвали цю картину?

— Ця картина називається «Калина червона», написала її сучасна українська художниця Валентина Матієнко.

Складання «Асоціативного куща» до слова «калина». Робота в групах

- Об'єднання в групи.
- Діяльність у групах.
- Презентація робіт по колу.
- (Презентатори по черзі називають дібрані слова. Умова: слова не повинні повторюватися.)

Орієнтовні слова: цілюща, пишна, червона, корисна, розкішна, чарівна, запашна, духмяна.

4) Гра «Віднови прислів'я». Робота в парах.

Навесні калина білим цвітом квітує,
Щоки червоні,
Стоїть у дворі дівонька,

як кетяги калинові.
як над ставом калинонька.
а восени — червоним.

5) Виконання вправи 8.

— Складіть речення про своє ставлення до калини і запишіть його у зошиті.

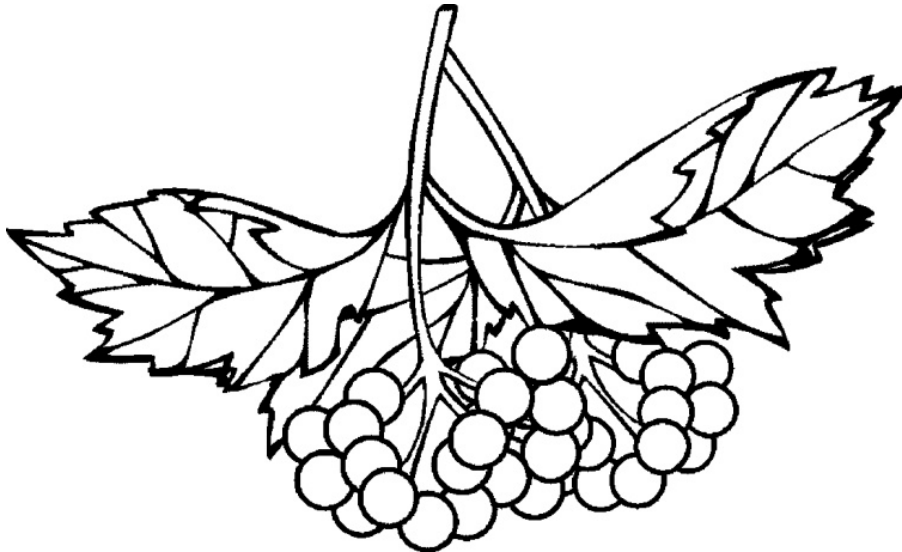
III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Які звуки ви знаєте?
- Як вимовляються голосні? А приголосні?
- Скільки голосних звуків ви знаєте? Назвіть їх.
- Скількома буквами вони позначаються?

2. Рефлексія

Вправа «Калина»

— Розфарбуйте калину: червоним кольором, якщо вам сподобалося працювати на уроці, жовтим — якщо не всі завдання вам були цікавими, зеленим — якщо ви не хотіли працювати, вам було нецікаво.

3. Домашнє завдання

С. 11, впр. 9; повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ
